

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พัฒนาการภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เรื่อง ทบทวนประวัติศาสตร์
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

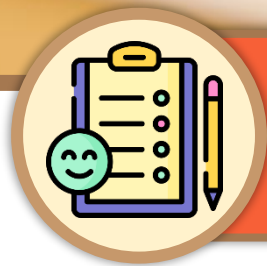
ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

เรื่อง

ทบทวนประวัติศาสตร์
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จุดประสงค์การเรียนรู้

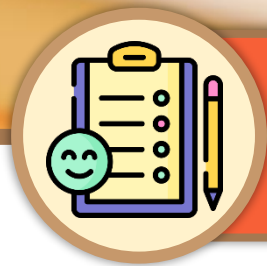
ด้านความรู้ ความเข้าใจ

- ระบุและบอกความสำคัญของแหล่งมรดกโลกที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเข้าใจความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมระหว่างชาติในภูมิภาคนี้

ด้านทักษะ/กระบวนการ

- วิเคราะห์ข้อมูลจากฐานความรู้หลายด้าน
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม
- ตระหนักถึงคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ในภูมิภาค

จุดประสงค์การเรียนรู้

สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

วิเคราะห์ข้อมูลจากฐานความรู้หลายด้าน ด้วยตระหนักถึงคุณค่าของมรดกวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ในภูมิภาค

???

๑. ทำไมยุโรปจึงสนใจเข้ามาใน
ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ยุโรปต้องการขยายอำนาจทางการเมืองและ
เศรษฐกิจ ควบคุมเส้นทางการค้า โดยเฉพาะ
เครื่องเทศและสินค้าราคาแพงอื่น ๆ นอกจากนี้ยัง
ต้องการแสวงหาวัตถุดิบและตลาดใหม่สำหรับสินค้า
ของตน

???

๒. การล่าอาณานิคมมีผลกระทบ
อย่างไรต่อประเทศในเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้

การล่าอาณานิคมทำให้หลายประเทศสูญเสีย
เอกราช มีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง
เศรษฐกิจ และสังคม เช่น การถูกบังคับใช้กฎหมาย
ของชาติตะวันตก มีการทำเหมืองแร่ ปลุกพืช
เชิงเดี่ยวเพื่อส่งออก และวัฒนธรรมดั้งเดิมถูกละเลย
หรือเปลี่ยนแปลง

???

๓. ทำไมเราจึงควรรักษาและ
อนุรักษ์แหล่งมรดกโลกในภูมิภาคนี้

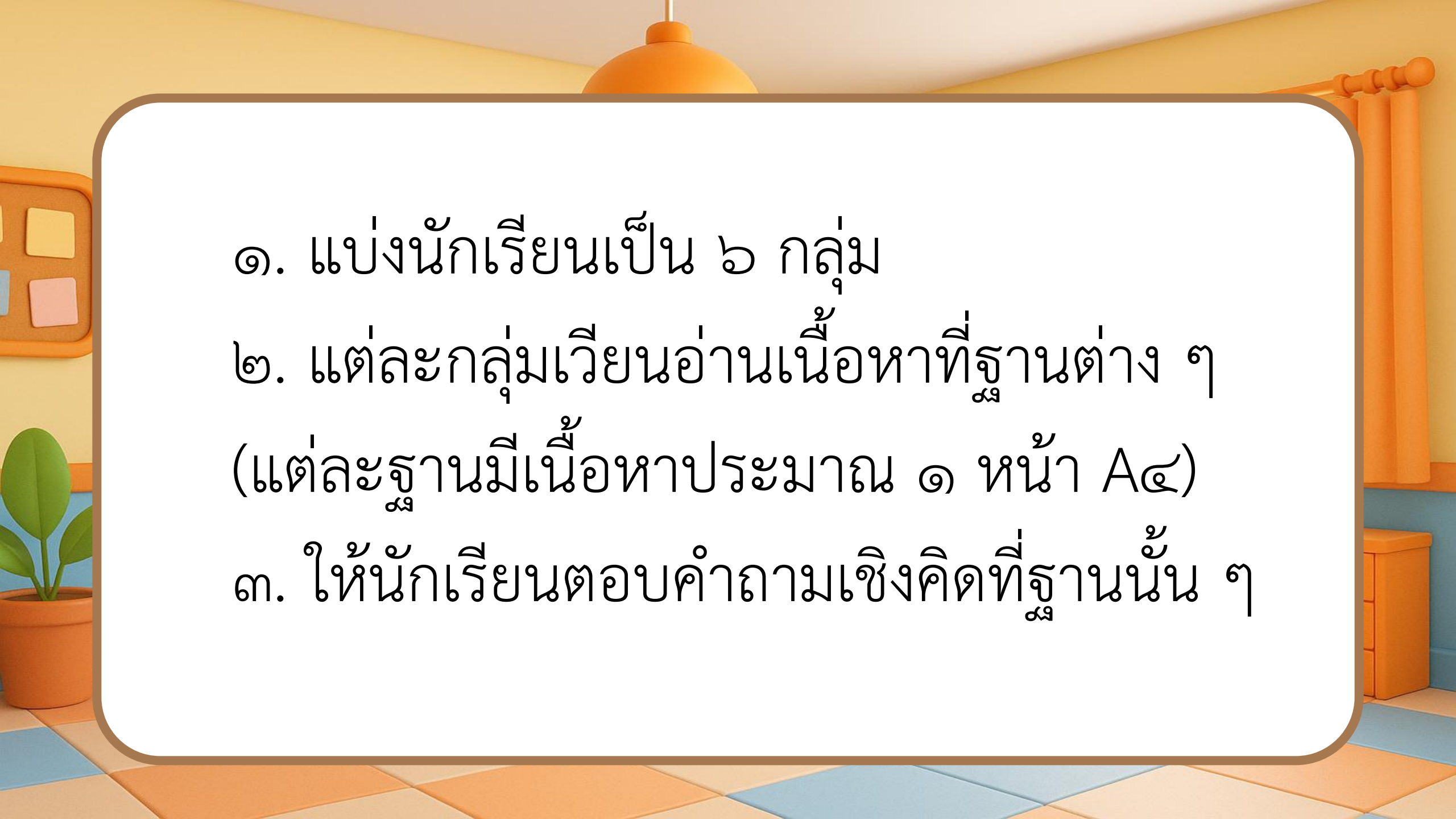
แหล่งมรดกโลกเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมและ
ประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่า ช่วยให้เราเรียนรู้เรื่องราว
อดีตและความหลากหลายทางวัฒนธรรม
นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวและ
เศรษฐกิจ หากไม่รักษาแหล่งเหล่านี้ อาจสูญเสีย
ความเป็นเอกลักษณ์และความรู้ทางประวัติศาสตร์

กิจกรรม

เวียนฐาน ๖ ฐาน
เพื่อสำรวจข้อมูล

-
๑. แบ่งนักเรียนเป็น ๖ กลุ่ม
 ๒. แต่ละกลุ่มเวียนอ่านเนื้อหาที่ฐานต่าง ๆ
(แต่ละฐานมีเนื้อหาประมาณ ๑ หน้า A๔)
 ๓. ให้นักเรียนตอบคำถามเชิงคิดที่ฐานนั้น ๆ

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ทบทวนประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ฐานที่ ๑ การล่าอาณานิคม: สาเหตุและผลกระทบด้านการเมืองและเศรษฐกิจ

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖-๒๐ ประเทศชาติตะวันตก เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส โปรตุเกส เนเธอร์แลนด์ และสเปน ได้เข้ามาล่าอาณานิคมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยเหตุผลหลักหลายประการ ได้แก่ การขยายอำนาจทางการเมือง เพื่อเพิ่มอิทธิพลในโลก การควบคุมเส้นทางการค้าและแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญ เช่น เครื่องเทศ ทองคำ และยางพารา รวมถึง การแสวงหาตลาดใหม่สำหรับสินค้าของตนเอง นอกจากนี้ ยังมีเป้าหมายในการเผยแพร่ศาสนาและวัฒนธรรมของตนให้กับประชาชนในพื้นที่

ผลกระทบทางการเมืองที่สำคัญคือหลายประเทศในภูมิภาคสูญเสียเอกราช ถูกบังคับให้รับการปกครองแบบอาณานิคมโดยตรงหรือผ่านระบบรัฐบาลท้องถิ่นที่ถูกควบคุมจากชาติตะวันตก ส่งผลให้โครงสร้างการปกครองและระบบกฎหมายเปลี่ยนไป

ด้านเศรษฐกิจ การล่าอาณานิคมได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิม โดยส่งเสริมการเกษตรเชิงเดี่ยว เช่น ปลูกยางพารา กาแฟ และน้ำตาลเพื่อส่งออกไปยังตลาดโลก การทำเหมืองแร่และการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน รถไฟ เพื่อส่งเสริมการขนส่งสินค้า นำมาซึ่งการพัฒนาในบางด้าน แต่ก็ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเหล่านั้นขึ้นอยู่กับ การส่งออกวัตถุดิบและถูกควบคุมโดยบริษัทชาติตะวันตก

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ทบทุนประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ฐานที่ ๒ การล่าอาณานิคม: ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม

การล่าอาณานิคมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่ได้เปลี่ยนแค่การเมืองและเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อสังคมและวัฒนธรรมของชาวพื้นเมืองด้วย ชาตียุโรปได้นำเอาวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ศาสนา และวิถีชีวิตแบบตะวันตกเข้ามาแพร่หลาย ซึ่งส่งผลให้วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก

ในด้านสังคม ชาวพื้นเมืองบางส่วนถูกบังคับให้ทำงานในเหมือง โรงงาน และสวนเกษตรกรรมของชาติล่าอาณานิคม ภายใต้สภาพการทำงานที่เข้มงวดและขาดเสรีภาพ อีกทั้งระบบการศึกษาแบบตะวันตกถูกนำเข้ามาเพื่อให้เยาวชนได้รับการศึกษาแบบยุโรป แม้ว่าจะเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ แต่ก็ทำให้เกิดการเสื่อมถอยของภาษาท้องถิ่นและวัฒนธรรมดั้งเดิม

ในด้านวัฒนธรรม การนำศาสนาและความเชื่อใหม่ ๆ เช่น ศาสนาคริสต์ เข้ามาเผยแพร่ ทำให้ความเชื่อและประเพณีเดิมบางส่วนถูกลดบทบาทลง บางครั้งเกิดความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมเก่าและใหม่ อย่างไรก็ตาม มีบางพื้นที่ที่สามารถผสมผสานวัฒนธรรมได้อย่างกลมกลืน สร้างเอกลักษณ์ใหม่ที่มีความหลากหลาย

ผลลัพธ์รวม ๆ ของการล่าอาณานิคมด้านสังคมและวัฒนธรรมจึงเป็นการเปลี่ยนผ่านที่ทั้งมีข้อดี เช่น การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และข้อเสีย เช่น การสูญเสียวัฒนธรรมดั้งเดิม

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ทบทวนประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ฐาน ๓ แหล่งมรดกโลกในประเทศไทย (สุโขทัย อโยธยา)

ประเทศไทยมีแหล่งมรดกโลกที่สำคัญอยู่หลายแห่ง โดยเฉพาะเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและอโยธยา ซึ่งทั้งสองเมืองนี้เป็นศูนย์กลางความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรไทยในอดีต

เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นราชธานีแรกของไทยในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๘-๑๙ สุโขทัยเป็นที่ตั้งของศิลปกรรมและวัฒนธรรมที่โดดเด่น เช่น ศิลปจารึกสุโขทัยซึ่งถือเป็นหลักฐานสำคัญของภาษาไทยและระบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ นอกจากนี้ยังมีวัดวาอารามและโบราณสถานที่สะท้อนความรู้เรื่องในด้านศาสนาและศิลปะ

นครประวัติศาสตร์อโยธยา เป็นราชธานีที่รุ่งเรืองต่อเนื่องจากสุโขทัย มีอายุยาวนานถึง ๔๑๗ ปี อโยธยาเป็นเมืองท่าที่สำคัญของภูมิภาค มีความอุดมสมบูรณ์ทางการเกษตรและการค้าระหว่างประเทศ ทำให้มีวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมที่หลากหลายสะท้อนอิทธิพลจากชาติต่าง ๆ เช่น จีน ญี่ปุ่น และยุโรป ปราสาทและวัดวาอารามจำนวนมากยังคงเป็นแหล่งท่องเที่ยวและศึกษาประวัติศาสตร์ที่สำคัญ

แหล่งมรดกโลกทั้งสองแห่งนี้จึงไม่ใช่แค่สถานที่ทางประวัติศาสตร์ แต่ยังเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ไทยที่สืบทอดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ทบทุนประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ฐาน ๔ แหล่งมรดกโลกในประเทศกัมพูชา อินโดนีเซีย และเวียดนาม

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีแหล่งมรดกโลกที่สำคัญในหลายประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองของอารยธรรมโบราณและวัฒนธรรมที่หลากหลาย

ประเทศกัมพูชา มีเมืองพระนคร หรือ อังกอร์ ซึ่งเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรเขมรในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๕-๑๙ มีพื้นที่กว้างขวางกว่า ๔๐๐ ตารางกิโลเมตร และมีโบราณสถานสำคัญ เช่น นครวัด นครธม และปราสาทบายน ซึ่งเป็นตัวแทนความรุ่งเรืองทางศิลปะและศาสนา

ประเทศอินโดนีเซีย มีแหล่งมรดกโลกสำคัญ เช่น กลุ่มวัดบุโรพุทโธ ซึ่งเป็นศาสนสถานขนาดใหญ่ในพุทธศาสนาหายาน สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๔ และกลุ่มวัดปรัมบันัน ศาสนสถานในศาสนาพราหมณ์ฮินดูที่ใหญ่โตและมีสถาปัตยกรรมงดงาม

ประเทศเวียดนาม มีหมู่บ้านโบราณสถานเมืองเว้ ซึ่งเป็นเมืองหลวงเก่าของราชวงศ์เหงียน ตั้งอยู่ริมแม่น้ำหอม มีทิวทัศน์สวยงาม และเมืองโบราณฮอยอัน ซึ่งเป็นเมืองท่าที่รุ่งเรือง สะท้อนอิทธิพลศิลปะแบบท้องถิ่นผสมผสานกับศิลปะต่างชาติอย่างลงตัว

แหล่งมรดกโลกเหล่านี้ช่วยรักษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปกรรมของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไว้เป็นสมบัติของโลก

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ทบทุนประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ฐานที่ ๕: แหล่งมรดกโลกในประเทศเมียนมา ลาว และฟิลิปปินส์

แหล่งมรดกโลกในประเทศเมียนมา ลาว และฟิลิปปินส์ เป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงถึงพัฒนาการของอารยธรรมท้องถิ่น การผสมผสานวัฒนธรรมต่างชาติ และความเชื่อทางศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการสร้างบ้านแปลงเมืองในอดีต

ประเทศเมียนมา มีกลุ่มเมืองโบราณของอาณาจักรพยู ๓ เมืองในกลุ่มแม่น้ำอิรวดี ได้แก่ ฮาลิน เบียตโน และศรีเกษตร ซึ่งมีอายุเก่าแก่ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๔-๑๔ เป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมพุทธศาสนาเถรวาทตอนต้น และมีความเชื่อมโยงกับอินเดียผ่านเส้นทางการค้า

ประเทศลาว มีเมืองหลวงพระบาง ซึ่งเป็นราชธานีเก่าของอาณาจักรล้านช้าง ตั้งอยู่บริเวณที่บรรจบกันของแม่น้ำโขง และแม่น้ำคาน มีสถาปัตยกรรมที่ผสมผสานระหว่างศิลปะพื้นเมืองกับสถาปัตยกรรมอาณานิคม และมีปราสาทวัดพู ซึ่งเป็นศาสนสถานเก่าแก่ในศาสนาพราหมณ์ฮินดู สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้ามเหศวร

ประเทศฟิลิปปินส์ มีโบสถ์บาโรกแห่งฟิลิปปินส์ สะท้อนสถาปัตยกรรมยุโรปแบบบาโรกที่นำเข้ามาโดยสเปน แต่ปรับให้เหมาะสมกับท้องถิ่นด้วยฝีมือช่างชาวจีนและฟิลิปปินส์ และยังมีเมืองประวัติศาสตร์วิกัน ซึ่งมีผังเมืองแบบสเปน และอาคารที่ผสมผสานระหว่างจีนกับยุโรป

แหล่งมรดกโลกเหล่านี้ไม่เพียงแต่สะท้อนประวัติศาสตร์เฉพาะถิ่น แต่ยังเป็นหลักฐานของการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในระดับภูมิภาคและโลก

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ทบทุนประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ฐานที่ ๖: ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ – ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน ด้วยทำเลที่ตั้งอยู่ระหว่างจีน อินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก ทำให้ภูมิภาคนี้กลายเป็นศูนย์กลางของการติดต่อค้าขาย การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างตะวันออกกับตะวันตก

ในอดีต รัฐโบราณในภูมิภาคนี้ เช่น ฟูนัน เจนละ จามปา พุกาม ล้านช้าง และศรีวิชัย ล้วนมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ทั้งทางการเมือง การค้า และศาสนา เช่น

- การรับศาสนาฮินดูและพุทธจากอินเดีย
- การค้าทางทะเลที่เชื่อมโยงเมืองท่าต่าง ๆ
- การเผยแพร่รูปแบบสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และระบบการปกครอง

เมื่อชาติตะวันตกเริ่มเข้ามาในภูมิภาคตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ ความสัมพันธ์ภายในภูมิภาคก็เปลี่ยนไป มีการล่าอาณานิคม การแบ่งเขตแดนใหม่ และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม

แม้กระนั้น ประเทศในภูมิภาคนี้ยังคงมีความใกล้ชิดกัน เช่น ภาษาในตระกูลมอญ-เขมรและไท-กระไดที่พบได้ในหลายประเทศ ความเชื่อทางศาสนาที่คล้ายคลึงกัน และการจัดงานวัฒนธรรมข้ามประเทศ เช่น เทศกาลสงกรานต์ในไทย ลาว พม่า และกัมพูชา

ปัจจุบัน ประเทศในอาเซียนยังคงส่งเสริมความร่วมมือผ่านด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และวัฒนธรรม เช่น โครงการนักเรียนแลกเปลี่ยน การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการขึ้นทะเบียนมรดกโลกร่วมกัน เพื่อแสดงถึงรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกันมาแต่โบราณ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง คำถามจากฐานการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ทบทวนประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๑๑๐๔ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากการเข้าฐาน

คำถามสำหรับฐานที่ ๑

๑. ทำไมประเทศตะวันตกจึงให้ความสนใจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากในช่วงการล่าอาณานิคม
๒. การเปลี่ยนแปลงใดที่เกิดขึ้นในระบบการปกครองของประเทศในภูมิภาคนี้หลังจากถูกล่าอาณานิคม
๓. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไร และส่งผลอย่างไรต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น

คำถามสำหรับฐานที่ ๒

๑. การนำระบบการศึกษาแบบตะวันตกเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีผลกระทบอย่างไรต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น
๒. ทำไมการเปลี่ยนแปลงทางศาสนาและความเชื่อจึงก่อให้เกิดความขัดแย้งในบางพื้นที่
๓. ชาวพื้นเมืองต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงด้านสังคมอย่างไรในช่วงการล่าอาณานิคม

คำถามสำหรับฐานที่ ๓

๑. เมืองสุโขทัยมีความสำคัญอย่างไรในประวัติศาสตร์ไทย
๒. อะไรที่ทำให้อยุธยาเป็นเมืองที่สำคัญในภูมิภาค

ใบงานที่ ๓

เรื่อง คำถามจากฐานการเรียนรู้

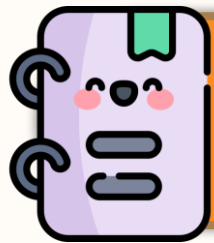
บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง เลือกคำถามที่สนใจ

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องจัดเตรียม

- ๑) ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ไขข้อสงสัยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ๒) ใบงานที่ ๔ เรื่อง คำถามที่สนใจ

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

www.dltv.ac.th

